

Z ostatnich badań ogólnopolskich wynika, iż wskaźnik dostępności alkoholu wynosi ok. 70%.

Spożycie alkoholu w litrach na jednego mieszkańca (według GUS):

Lata	Wyroby spirytusowe (100% alkoholu)	Wino i miody pitne (100% alkoholu)	Wino i miody pitne przeliczeniu na 100% alkohol	Piwo przeliczeniu na 100% alkohol
1992	3,5	7,6	0,91	38,6
1993	3,8	7,5	0,90	33,0
1994	3,8	6,9	0,83	36,4
1995	3,5	6,8	0,82	39,0
1996	2,9	10,3	1,24	42,8
1997	2,8	12,8	1,54	49,8
1998	2,4	13,7	1,64	54,1
1999	2,1	13,6	1,63	60,1
2000	2,0	12,0	1,44	66,9
2001	1,7	10,6	1,27	66,5
2002	1,7	11,2	1,34	70,7
2003	2,4	11,3	1,36	74,8
2004	2,5	10,6	1,27	82,0
2005	2,5	8,6	1,03	80,7

Wino i miody pitne zawierają 12% alkoholu; piwo zawiera 5,5% alkoholu

Średnie spożycie na 1 mieszkańca w litrach 100% alkoholu w Polsce

Spożycie 100% alkoholu na jednego mieszkańca wzrosło w Polsce w ciągu ostatnich 10 lat o ponad 2 litry (na podstawie danych GUS):

- 1998 - 7,02 litra
- 1999 - 7,04 litra
- 2000 - 7,12 litra
- 2001 - 6,63 litra
- 2002 - 6,93 litra
- 2003 - 7,86 litra
- 2004 - 8,28 litra
- 2005 - 7,97 litra
- 2006 - 8,79 litra
- 2007 - 9,21 litra

W 2007 roku nastąpił nieznaczny wzrost cen napojów alkoholowych (o 0,6%). Jednak niekorzystnym zjawiskiem jest uwidaczniający się od roku 2000 spadek cen mocnych alkoholi (wyroby spirytusowe i likiery) przy jednoczesnym wzroście cen alkoholi słabszych (wina i piwa). W 2007 roku w porównaniu z rokiem 1998, za średnie miesięczne wynagrodzenie można było kupić trzykrotnie więcej butelek wódki oraz wina i dwukrotnie więcej butelek piwa.

Z badań wynika, że 9% konsumentów napojów alkoholowych spożywa aż 43% całego wypijanego alkoholu. Wypijają oni rocznie powyżej 12 l czystego alkoholu etylowego.

Dostępność napojów alkoholowych w gminie Leszno.

1. Liczba punktów prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży / bez piwa/

2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
34	33	33	31	33	33	30

2. Limit punktów sprzedaży przyjęty uchwałą Rady Gminy

2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
43 (w tym 8 poza miejscem sprzedaży)	43 (w tym 8 poza miejscem sprzedaży)	53 (w tym 8 poza miejscem sprzedaży)	53 (w tym 8 poza miejscem sprzedaży)	53 (w tym 8 poza miejscem sprzedaży)	53 (w tym 8 poza miejscem sprzedaży)	53 (w tym 8 poza miejscem sprzedaży)

3. Nielimitowana sprzedaż piwa /ilość placówek handlowych/

2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
34	32	33	32	33	33	30

4. Sprzedaż napojów zawierających od 4,5% do 18 % alkoholu /ilość punktów/

2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
34	33	33	32	33	33	30

5. Napoje o zawartości powyżej 18% alkoholu / ilość punktów /

2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
26	26	28	30	31	31	29

6. Ilość mieszkańców gminy Leszno przypadających na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych /z wyłączeniem piwa/.

rok	Liczba mieszkańców	Ilość punktów	ilość mieszkańców na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych
2002	7.854	32	245,4
2003	8.096	34	238,1
2004	8.306	33	251,6
2005	8.469	33	256,6
2006	8.621	32	269,4
2007	8.735	33	264,7
2008	8.848	33	268,1
2009	8945	30	298,2

7. Punkty prowadzące sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży

2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
11	10	7	7	7	7	8

Biorąc pod uwagę powyższe dane wskaźnik należy, że na 298 mieszkańców gminy Leszno przypada jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych /z wyłączeniem piwa/. Analiza porównawcza wykazuje tendencję rosnącą, tzn. zwiększa się liczba mieszkańców przypadających na 1 punkt sprzedaży napojów alkoholowych (w roku 2008 liczba ta wynosiła 264,7).

3. Porządek publiczny i jego naruszenie a problemy alkoholowe i przemoc

L.p.		2005	2006	2007	2008
1.	ilość wykroczeń po spożyciu alkoholu – zakłócenie ładu i porządku publicznego	15	87	32	24
2.	wypadki drogowe i kolizje – sprawcy działający pod wpływem alkoholu	2	1	1	1
3.	nietrzeźwi kierujący pod wpływem alkoholu	100	154	111	65
4.	interwencje wobec osób nadużywających alkoholu, w tym domowe i w miejscach publicznych	163	165	196	133
5.	liczba osób zatrzymanych do wytrzeźwienia	8	9	5	17
6.	wdrożenie procedury Niebieskiej Karty	2	5	9	32
7.	spożywanie napojów alkoholowych wbrew zakazom	50	75	231	143
8.	sprzedaż napojów alkoholowych nieletnim	0	0	0	0
9.	pouczenie sprzedawców napojów alkoholowych	0	0	0	0
10.	pouczenie osób spożywających alkohol w miejscach publicznych	30	35	41	35
11.	zgony po spożyciu napojów alkoholowych	4	0	2	3
12.	popelnione przestępstwa pod wpływem alkoholu	0	154	102	65
13.	Liczba kobiet w ciąży po spożyciu alkoholu zatrzymanych, ewentualnie w trakcie interwencji policji, stwierdzenie upojenia alkoholowego	x	x	2	0
14.	Matki sprawujące/ nie sprawujące opieki nad nieletnimi pod wpływem upojenia alkoholowego	x	x	x	2
15.	Nieletni zagrożeni demoralizacją.	x	x	x	9
16.	Liczba kierowców zatrzymanych pod wpływem narkotyków.	x	x	x	7

Wśród badanych osób na terenie Gminy Leszno 33% stwierdziło, że osoby nietrzeźwe stanowią ogólne zagrożenie, bez zdania było 25%, natomiast w nietrzeźwych nie widzieli zagrożenia 42% ankietowanych. W ostatnim miesiącu przeszło 96% zapytanych mieszkańców nie miało żadnych przykrych przeżyć związanych z używaniem alkoholu, co dziesiąty badany miał. Większość ankietowanych nie zna w swoim otoczeniu osób, które używają narkotyków. Tylko 29% ankietowanych zaznaczył odpowiedź „do 5 osób”.

4. Działania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej na rzecz rodzin z problemem alkoholowym

Istniejący na terenie Gminy Leszno Ośrodek Pomocy Społecznej jest jednostką organizacyjną, która swoje usługi świadczy dla wszystkich mieszkańców gminy, którzy znaleźli się w trudnej sytuacji życiowej.

OPS w Lesznie przyznał pomoc osobom z tytułu:

	2006	2007	2008	2009
Ochrony macierzyństwa –	15 rodzinom;	2 rodziny, 1 osoba w rodzinie	12 osobom	17 rodzinom, 89 osób
Niepelnosprawności –	59 rodzinom;	31 rodzin, 50 osób w rodzinie	58 osobom	46 rodzinom, 96 osób
Długotrwałej lub ciężkiej choroby	6 rodzinom;	13 rodzin, 29 osób w rodzinie	39 osobom	35 rodzinom, 73 osoby
Bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	51 rodzinom;	21 rodzin, 86 osób w rodzinie	46 osobom	31 rodzinom, 131 osobom
Alkoholizmu –	16 rodzinom	8 rodzin, 12 osób w rodzinie	17 osobom	16 rodzin, 53 osoby
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	1 rodzinie;	2 osoby, 6 osób w rodzinie	1 osobie	1 rodzina, 1 osoba
Przemocy w rodzinie	17 rodzinom;	9 rodzin, 15 osób w rodzinie	2 osobom	3 rodziny, 12 osób
Dożywianie dzieci w szkołach	93 uczniów	27 rodzin, 86 osób w rodzinie	81 osobom	101 osobom
Dożywianie dorosłych	26 osoby.	28 rodzin, 70 osób w rodzinie	0	0

Dane zebrane w Ośrodku Pomocy Społecznej w Lesznie wskazują, że głównymi powodami przyznawania pomocy społecznej jest niepełnosprawność i bezradność opiekuńczo-wychowawcza. Pośród innych powodów znaczącymi są: ubóstwo, długotrwałe choroby oraz alkoholizm. Znaczącym faktem jest ogólny wzrost liczby przyznawanych świadczeń ze względu na główne zagrożenia w Gminie, czyli niepełnosprawność oraz bezradność opiekuńczo wychowawczą. Warty zauważenia jest fakt pojawienia się liczby świadczeń przyznanych z powodu choroby alkoholowej.

W zakresie zwiększenia skuteczności oddziaływań profilaktycznych wskazane byłoby:

- prowadzenie szeroko zakrojonej edukacji rodziców w zakresie rozpoznawania uzależnień i podejmowania wczesnych interwencji;

- realizowanie programów profilaktycznych w szkołach podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych;
- interdyscyplinarna pomoc – wspólne działania instytucji pomocowych, pedagogów szkolnych w sytuacjach problemowych rodziny;
- włączenie młodzieży do działań profilaktycznych, skierowanych do grup rówieśniczych – szkoły inne instytucje, stowarzyszenia, organizacje pozarządowe;
- proponowanie zróżnicowanych form zagospodarowania czasu wolnego dzieci i młodzieży, szczególności zajęć sportowych.

II. ZASOBY UMOŻLIWIAJĄCE PROWADZENIE DZIAŁALNOŚCI PROFILAKTYCZNEJ I NAPRAWCZEJ

• Baza w gminie Leszno:

1. Placówki lecznictwa odwykowego.

Na terenie gminy Leszno nie działa żadna placówka leczenia odwykowego. Osoby z gminy Leszno podejmujące leczenie korzystają ze świadczeń Poradni Przeciwalkoholowej w Warszawie oraz Szpitala Psychiatrycznego w Pruszkowie i Szpitala Neurologicznego w Warszawie (Ośrodek Terapii Uzależnień od Alkoholu i Współuzależnienia). Placówki te działają w oparciu o umowy z Narodowym Funduszem Zdrowia. Podstawowe formy pracy w/w zakładów leczniczych to terapia indywidualna i grupowa w oparciu o metody psychoterapeutyczne.

2. Profilaktyka

Na poziomie całej gminy Leszno realizowane są programy profilaktyczne wdrażane przez pracowników socjalnych, pracowników medycyny szkolnej, terapeutów profilaktyki uzależnień, terapeutów od spraw przemocy w rodzinie, socjoterapeutów. Działają oni w środowisku lokalnym organizując różnorodne formy pracy profilaktycznej i prewencyjnej z dziećmi i młodzieżą oraz osobami dorosłymi. Zespoły Szkół Publicznych w Gminie Leszno realizują Szkolne Programy Profilaktyczne. Komisja RPA organizuje na terenie naszych szkół warsztaty profilaktyczne.

3. Zasoby osobowe:

Liczba osób, które ukończyły warsztaty dające kwalifikacje do prowadzenia programu „Siedmiu kroków”	1
Liczba osób, które ukończyły warsztaty dające kwalifikacje do prowadzenia programu przeciw agresji i przemocy „Spójrz inaczej”	46
Liczba osób, które ukończyły szkolenie „Przemocy w rodzinie i narkomanii – stop”	0
Liczba osób posiadających kwalifikacje do prowadzenia zajęć socjoterapeutycznych	0
Liczba osób posiadających pełne kwalifikacje w zakresie profilaktyki społecznej i resocjalizacji	1
Liczba absolwentów studium profilaktyki uzależnień i przeciwdziałania przemocy	0
Liczba pedagogów szkolnych	5
Liczba psychologów	3

13

Liczba osób posiadających kwalifikacje do prowadzenia zajęć „wychowania do życia w rodzinie”	6
--	---

4. Zasoby instytucjonalne:

- **Punkty Informacyjno-Konsultacyjne działające na terenie gminy Leszno**
 - a. Profilaktyka i Rozwiązywanie Problemów Alkoholowych - dla osób uzależnionych, współuzależnionych i DDA
 - b. Dla ofiar przemocy w rodzinie
- Świetlice opiekuńczo-wychowawcze; w Lesznie „Promyk” (działająca 11 lat) i w Zaborowie „Świetliki” (działająca 4 rok) - dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych.
- Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie, alkoholizmowi i innym patologiom społecznym.
- Grupy wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie oraz dla uzależnionych i współuzależnionych od alkoholu.
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
- Gminna Komisja d/s Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

5. Inne formy pomocy, wspomagające działania profilaktyczne realizowane o posiadane zasoby:

- Przedszkole Publiczne Nr 1 im. Leśnych Skrzatów w Lesznie.
- Publiczne Przedszkole w Zaborowie.
- Zespół Szkół Publicznych w Lesznie.
- Zespół Szkół Publicznych w Zaborowie.
- Specjalny Ośrodek Wychowawczy w Lesznie (w ramach którego działa: szkoła podstawowa terapeutyczna, gimnazjum terapeutyczne, szkoła zawodowa, szkoła przysposabiająca do pracy oraz internat).
- Świetlice gminne w Czarnowie, Łubcu, Lesznie i Zaborowie.
- Zespół Sportowo-Rekreacyjny w Lesznie.
- Biblioteka Gminna w Lesznie z filiami w Czarnowie, Zaborowie oraz punktem bibliotecznym w Łubcu.
- Trzy kościoły parafialne
- Komisariat Policji w Lesznie, który swoim zasięgiem obejmuje całą gminę.
- Placówki zdrowia:
 - Medidor w Lesznie i w Zaborowie,
 - NZOZ MAXIMED w Lesznie,
 - „Zdrowie” w Lesznie.
- Pięć Ochotniczych Straży Pożarnych, w tym sekcje młodzieżowe.
- Związek Harcerstwa Rzeczypospolitej w Zaborowie – drużyna chłopców „Husaria im. bł. ks. Józefa Stanka”, drużyna dziewcząt „Droga”.
- Związek Kombatanów Rzeczypospolitej Polskiej i Byłych Więźniów Politycznych Zarząd Gminny Koła w Lesznie.
- Światowy Związek Żołnierzy Armii Krajowej Okręg Warszawa „Grupa Kampinos” Koło w Lesznie.
- Środowiskowy Dom Samopomocy w Łubcu.
- Klub sportowy „Partyzant Leszno”.
- Klub sportowy „Zaborowianka”.
- Centrum Kształcenia i Rozwoju „Epikur”.
- Klub Przedszkolaka „Zak”.

14

- Uruchomienie w 2009 roku programu unijnego „Oddolne inicjatywy edukacyjne na obszarach wiejskich”.
- Uruchomienie w 2009 roku programu unijnego „Wyrównywanie szans edukacyjnych” skierowanego do dzieci i młodzieży.
- Stowarzyszenia:
 - Stowarzyszenie „Radość Dzieciom Niepełnosprawnym”.
 - Towarzystwo Przyjaciół Konia Arabskiego w Polsce.
 - Związek Polskich Fotografików Przyrodniczych.
 - Klub Honorowych Dawców Krwi „Czerwony Ptoryk”.
 - Uczniowski Klub Sportowy „Relax”.
 - Uczniowski Klub Sportowy „Leszno”.

ZAŁOŻENIA DO PROGRAMU PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH, PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE I NARKOMANII DLA GMINY LESZNO NA ROK 2010 r.

Rozdział I

Postanowienia ogólne:

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Narkomanii jest kontynuacją zadań realizowanych w gminie Leszno. Stanowi spis działań będących jednocześnie zadaniami własnymi gminy w obszarze tych zagadnień społecznych, które będą realizowane w 2010 roku.

I. Cele strategiczne programu:

Strategiczne kierunki realizacji programu gminnego w przyszłych latach

1. Kontynuacja działań w zakresie profilaktyki szkolnej w oparciu o programy wykorzystujące aktywność własną uczniów i poszerzenie o inne rozbudowane, programy profilaktyczne. Istotne jest, aby zajęcia profilaktyczne obejmowały ćwiczenia odmawiania picia, nieulegania naciskowi grupy, bronienia własnych postaw i przekonań. Realizacja programów profilaktycznych obejmować powinna coraz młodsze grupy wiekowe. Jak wykazują badania, jednym z ważniejszych zadań jest dotarcie do uczniów szkół podstawowych. Jest to najlepszy moment, aby wpłynąć na zmianę preferencji w korzystnym kierunku, gdyż po przejściu do gimnazjum zaczyna się lawinowy wzrost niepożądanych zachowań alkoholowych. Ułatwienie dostępności programów edukacyjnych dla osób dorosłych dotyczących problemów alkoholowych i innych substancji psychoaktywnych, przeciwdziałające przemocy, promujące zdrowy tryb życia m.in. poprzez preferowanie programów profilaktycznych w szkołach obejmujących oprócz młodzieży także rodziców/prawnych opiekunów. Współpraca Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Policji i innych instytucji w kierunku prawnego egzekwowania przestrzegania ustawowego zakazu sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18 roku życia.

15

2. Zapobieganie powstawaniu nowych problemów związanych z alkoholizmem, przemocą domową oraz narkomanią.
3. Zmniejszanie rozmiarów problemów, które aktualnie występują.
4. Zwiększenie zasobów niezbędnych do radzenia sobie z już istniejącymi problemami.

II. Cele operacyjne programu:

1. Ograniczanie i zmiana struktury spożycia napojów alkoholowych gminy Leszno.
2. Zmiana zachowań i postaw mieszkańców i pracowników instytucji pomocowych w sytuacjach związanych z problemami uzależnień.
3. Wdrożenie nowoczesnych form profilaktyki kierowanej również do dzieci i młodzieży.
4. Budowanie skutecznych form kontroli prawnej i społecznej nad szkodliwymi formami postępowania osób nadużywających alkoholu (w szczególności przeciwdziałania przemocy w rodzinie).
5. Zwiększenie skuteczności i dostępności terapii w zakresie nowoczesnych strategii i metod rozwiązywania problemów uzależnień.

III. Realizatorzy Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Narkomanii:

1. Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
2. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.
3. Działalność świetlic opiekuńczo-wychowawczych z elementami resocjalizacji.
4. Punkty konsultacyjne dla uzależnionych, współuzależnionych, pijących nastolatków, przemocy domowej.
5. Zespół interdyscyplinarny.
6. Inne podmioty, którym zlecone są zadania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

IV. Źródła finansowania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Narkomanii:

1. Źródłem finansowania zadań Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Narkomanii są środki budżetu gminy, w tym pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.
2. Zasady finansowania zadań Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Narkomanii określa harmonogram zadań.

Rozdział II

Zadania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Narkomanii

I. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków

1. Poszerzenie zakresu dostępności niezbędnych oddziaływań informacyjnych i terapeutycznych:
 - A/ Działalność punktu konsultacyjno - informacyjnego dla osób uzależnionych oraz członków ich rodzin

16